

HATTAM

Ik ontmoet hier lieden van Andai en Hatam, meermalen door anderen beschreven en wat belangrijker is ook bewoners der dorpen Manikion en Moré, van het vier dagreizen binnenwarts gelegen landschap Masibabé ...

- de Clercq 1891:153.

*

[Nov, 1896]

... Ich schätze die Hatamer auf 1000, höchstens 1200 Seelen. Die nach folgenden Namen sind die sämtlicher Ortschaften des eigentlichen Hatam: Sreva, Benikion, Tudja, Mancan, Mansrintabe, Metrijeje, Krabuti, Piedib, Snajbu, Bonongbej, Sedim, Nunnaj, Teeja, Gamuna, Lefija, Dona, Insaona, Glemsendea, Senita, Utoba, Búja, Neubijava, Siouva, Mandéna, Bigveja, Ombroma, Mbríme, Lensomoja, Ssená, Dafa, Bigbijama, Ungapa, Ningiaga, Bitaba, Hunsum-Rintija, Hantoba, Nikenugoa, Numdija, Anana.

- St. Vraz 1898:234.

*

Warkwandi, Warnapi, Raipauwi (Warsui), Masabi, Tumbroko, Loulou, Bintamunti, Irai, Singgenia, Imbai, Uronggi, Hubeisja, Sutiébe, Sibiongu, Manigwe (? zielen).

- Galis 1955-56:171.

*

[Anggi Lakes, 1957]

Indien men onder stam wil verstaan de volgens inheemse opvattingen grootst denkbare territoriale eenheid, gekenmerkt door een corps d'esprit, dan zijn er in het onderzochte gebied vier stammen duidelijk te onderscheiden: de Manikion, de Majach, de Hattam en de Moiree. ... Het Moiree's is voor de spreker van het Hattams gemakkelijk verstaanbaar. Beide verhouden zich vermoedelijk tot elkaar als dialecten van één taal. ... De verhouding tussen Manikion- en Mejach-taal is die van verre verwantschap. ...

- Pouwer 1958(1999):36.

... tiental Hattam-verwantengroepen, t.w. Oelong, Lou-lou, Imbaj, Binggrajoet, Tebijentie (bij Binggrajoet), Manirau, Imgramhiem, Menjambau, Lebiéw en Indaj ...

- Pouwer 1958(1999):37.

[Table 10, list of kin-groups (verwantengroep)]

HATTAM

Imbaj

Lou-lou

Oelong

Tebi-jènti

Binggrajoet

Manirau
Imgramhiem
Tjoisi
Menjambau
Sikwèr
Lebiéw
Indai

- Pouwer 1958(1999):41.

De inheemse benamingen voor de stammen lopen uiteen. De Hattam noemen zichzelf Me-Tenam, de Moiree noemen zij Me-rijéj -- kennelijk is het eerste woord een verbastering van het tweede --, de Mansibabèr oftewel Arfak noemen zij Me-jach en de Manikion Me-Soo(w). De Moiree bezigen voor zich zelf en de andere stammen dezelfde termen als de Hattam. De Manikion noemen zich Nèn Soo(w) d.i. Soo(w)-mensen, de Me-jach noemen zij Nèn Sona of Sana, de Moiree Nèn Sena en de Hattam Nèn Djom. De Mansibabèr of Arfak duiden zich zelf te Manokwari met Me-jach aan. Hun vertegenwoordiger te Manokwari Irogé verzocht althans in 1948 het Hoofd van Plaatselijk Bestuut te Manokwari K.W. Galis, om voortaan met Me-jach te worden aangeduid, en niet meer met Arfak, welke term door hem evenals door Lodewijk en Barend als een scheldnaam, met de gevoelswaarde van varken, zwijn, wordt beschouwd. Me-jach betekent waarschijnlijk mensen (me) van de Jach-rivier, een zijrivier van de Mei-jos (rivier), vlak ten noorden van het boven-Sibena-gebied. ... Vergelijking van onze gegevens met die van Bergh over Noord-Bintoeni leidde tot de verassende conclusie, dat de zogenaamde Me-jach een onderdeel vormen van een stam, welke leden de oostelijke Vogelkop bewonen van zuid tot noord, meer gepreciseerd van tenminste Meninggo boven Arandai aan de Mai-jos (Mios) tot Pasit Poetih bij Manokwari. Deze stam bewoont de volgende gebieden:

1. die welke gelegen zijn vlak ten westen en ten oosten van de Mei-jos, welke rivier meer benedenstrooms Timavorro en Sebjar heet;
2. het gebied ten noorden en zuiden van de Mei-jos, waar deze ombuigt naar het oosten, d.i. het boven-Sibena-gebied;
3. het gebied, dat ten zuiden wordt begrensd door de Meijof of T(j)oehokko (Manikion), ten oosten door de nederzettingen Igèhinom (Manikion), Memnjerbi (gemengd), Mejerkwa en Meibtji, ten noorden en ten westen door de Mei-jos, d.i. het Sibena- of Oost-Mios-gebied;
4. het gebied aan weerszijden van de Mei-jach;
5. het Wasirawi-gebied;
6. het boven-Wariori-gebied (gemengd met Hattam en Manikion) en het Warmomi-gebied;
7. het gebied bij Pasir Poetih en Woisi aan de kust bij Manokwari (vroeger Mejach: Ajambori).

- Pouwer 1958(1999):43.

Betekenisvol is ook, dat de vreemde term Arfak, waarmede de

Hattam en Moiree, uitsluitend de Mejach aanduiden, opduikt in de rapporten van Bergh en wel als een vreemd equivalent van sòna.

...

- Pouwer 1958(1999):44.

De naam waarmee deze stam zich zelf aanduidt, is vermoedelijk Mos-konna of Mos-kena. Mos betekent: mensen, getuige de in de Manokwari (!) opgetekende Mejach-termen voor Manikion en Hattam resp. Mos-soo en Mos-sjèn. /

Bergh tekende in Oost-Mios eveneens de naam Mos-soo op voor de Manikion van de boven-Wasian. Schultz meldt uit het Sibena-gebied (Mekenjoemdi) de naam Mo-roem, waarmee volgens hem de noordelijk van Mekenjoemdi woonachtige bevolking wordt aangeduid, die de schakel vormt tussen deze plaats en de Kebar-vlakte. Het lijkt mij waarschijnlijk dat Moroem een aanduiding is van de Kebar-bevolking zelve, aangezien de Manikion deze Nèn-strom noemt. Mogelijk is de s in Mos een infix.

- Pouwer 1958(1999):43-44.

*

Woongebied	Bevolkingssamenstelling	Aantal mensen
Beneden- en middenstroomgebied der Ransikirivier	Gemengd Hattam/Manikion	1353
Stroomgebied der Momiriver	Manikion	1250
Het Parairégebied / De oeverstroken der Anggimeren (m.u.v. de noordoever)	Manikion	815 2495
De Noordoever	Gemengd Hattam/Manikion	732
Stroomgebied der Tisi- en boven- en midden Ingsimrivier	Manikion	615
Het gebied direct ten westen der Anggimeren (Taigehé)	Gemengd Hattam/Maijach/Manikion	518
Stroomgebied der midden Tidehoerivier	Gemengd Meijach[sic]/Manikion	671
	Totaal	8449

- Zevenbergen 1962(1999):228-229.

*

8000 + [speakers]
Dialects: ?
Villages: Warkwandi, Warnapi, Raipauwi, Masabi, Tumbroko,
Loulou, Bintamunti, Irai, Singgenia, Imbai, Kronggi, Hubeisya,
Sutiebe, Sibiongnu, Manigwe.
- Voorhoeve 1975f:49.

*

[Map]
Tanahbrubu -- HATTAM
Oransbari -- HATTAM
- Wurm & Hattori 1981

*

(HATAM)

Hatam (Atam; Moire; Tinam)
POP: +/- 12,000
LOC: Eastern Bird's Head south and southwest of Manokwari

...
VILLAGE(S):

Tinam -- 5000
Miriei -- 4000
Adihup -- 1000
Uran -- 1000
Moi -- 1000
Warkwandi
Warnapi /
Kaipauwi
Masabi
Tumbroko
Loulou
Irai
Bintamunti
Singgenia
Imbai
Kronggi
Hubeiya
Sutiebe
Sibiongnu
Manigwe

- Silzer & Heikinnen 1984:59-60.

(Hattam; Atam; Tinam; Miriei; Moi; Adihup; Uran; Borai;
Mansim)

12,000

LOC: Eastern Bird's Head south and southwest of Manokwari
- Silzer & Clouse 1991:50.

*

Hattam: 12,000 speakers reported in 1987, in eastern Bird's Head, Irian Jaya. Also called Hatam, Atam, Moire, or Tinam.
- Comrie 1992vv:240.

*

Eastern Bird's Head, northeast of Manikion, south and southwest of Manokwari, between Sentani [sic] and Depapre. ... / ... Dialect: MOIRE. ...

- Grimes 1992:572-573.

HATAM (HATTAM, ATAM, TINAM, MIRIEI, MOI, ADIHUP, URAN, BORAI, MANSIM) ... 16,000 (1993 TEAM). Eastern Bird's Head, northeast of Manikion, south and southwest of Manokwari, between Sentani and Depapre. Manokwari Kabupaten; Warmare, Ransiki, and Oransbari kecamatans. ... Dialects: MOI (MOIRE), TINAM, MIRIEI, ADIHUP, URAN. ...

- Grimes 1996.

HATAM (HATTAM, ATAM, TINAM, MIRIEI, MOI, ADIHUP, URAN, BORAI, MANSIM) ... 16,000 (1993 TEAM). Eastern Bird's Head, northeast of Manikion, south and southwest of Manokwari. Manokwari Kabupaten; Warmare, Ransiki, and Oransbari kecamatans. Linguistic affiliation: West Papuan, Hattam. Dialects: MOI (MOIRE), TINAM, MIRIEI, ADIHUP, URAN. ...

- Grimes 2000.

*

[map]
Menewer
Minyembou

- Gravelle 1992:18.

*

Hatam is the name of the language spoken by approximately 16,000 people, living in the Arfak mountains, south of Manokwari.

The language comprises five dialects: Tinam, Miriei (or: Moille), Adihup, Uran and Moi (Griffiths 1994 and p.c.) [the /i/ in Tinam and Adihup represents a schwa]. Hans Iwou (principal of Sekolah Dasar at Minyambou, p.c.) listed Tinam and Andihup as virtually the same, Moille and Waran or Uran as similar to each other, but clearly distinct from Tinam, and Moi (known as Mansim in Indonesian, a small group of people speaking a mixture of Hatam and Biak).

The origin of the name Hatam is not clear. Possibly it is an outsider's interpretation of *ni-hyet tⁱnam* '3sPOS-speech tⁱnam' as a native speaker of Tinam would refer to his/her language. Tinam is the major dialect, ... It is easily understood and spoken by speakers of the other dialects.

Manikion is a derogatory term used by Wandamen speakers for Sougb, the language group directly to the South of Hatam, with the border near the Anggi lakes. Although there seems to be a

high degree of intermarriage between Sougb and Hatam speakers, and there are many Hatam speakers who can speak Sougb (whether the reverse is true, I don't know), the languages do not seem to be related. Neither are Meyah and Sougb, according to Gilles Gravelle (p.c.).

- Reesink 1995:125.

... Hatam. This language is spoken by approximately 16,000 people, living in the Arfak Mountains. There are five dialects: Tinam, Moille (Miriei), Adihup, Uran and Moi, of which Tinam is the largest, understood (and spoken) by speakers of the other dialects. The origin of the name Hatam is unclear, perhaps derived from ni-hyet tⁱnam 'its-language Tinam'.

- Reesink 1995:9.

Hatam is spoken by approximately 16,000 people living in the Arfak mountains, south of Manokwari in the Bird's Head area of Irian Jaya, Indonesia. According to Griffiths (1994 and pers. comm.), the language comprises five dialects: Tinam, Miriei (or Moille, as in Craven and De Fretes 1987; Moile in Tim PSL Uncen 1989), Adihup, Uran and Moi. Hans Iwou (principal of the Primary School at Minyambou) claimed that Tinam and Adihup are virtually the same, Moille and Uran (Waran) are similar to each other, but clearly distinct from Tinam, and Moi (also known as Mansim in Indonesian) is quite different. The latter language variety, also called Moi Brai turned out to be equivalent to Borai, apparently a transcription of Brai with an epenthetic vowel. This language is still known by a few people near the coast. It does seem to be related to Hatam, with some Biak-Numfor features as well. ...

The origin of the name Hatam is not clear. Pouver (1958:40) suggests that the word has a Numfor origin: atam 'thatch of pandanus leaves'. Possibly it is an outsider's interpretation of ni-hyet tinam '3SG-speech tinam' as a native speaker of Tinam would refer to his/her language. Tinam is the major dialect, ... It is easily understood and spoken by speakers of the other dialects. ... Neighbouring language groups are Sougb and Meyah. The Sougb are called Tuig in Hatam, and the Meyah are called Sreu.

- Reesink 1999:2.

Map 2: Approximate locations of Hatam dialects
[villages]

Mokwam
Minyambou
Oransbari
Maruni
Arfai

- Reesink 1999:xv.

Hatam is spoken by approximately 16,000 speakers, living in

the Arfak mountains, roughly between Manokwari and the Anggi lakes. Other names used to refer to this language, or some of its dialects, are Hattam, Atam, Tinam, Miriei, Moi, Adihup, Uran, Borai, Mansim, ... The first two are clearly spelling variants. The origin of the name Hatam is not clear. The language is spoken in two major dialects, called Tinam and Miriei, and two minor dialects, Adihup and Uran. Other names used to refer to some of these dialects are Moil(l)e for Miriei and Waran for Uran. The meaning of Miriei is 'those of the Prafi', since riei is the Hatam name for the Prafi river, and mi- is a nominalizing prefix. A-di-hupp can be analyzed as 'people who (live in the) warm area'; hup corresponds to Biak sup, and in this case refers to the foothills of the Arfak mountains. The names Borai and Mansim refer both to an extinct language, closely related to Hatam, ... The genetic relation of these two languages with other languages is still not clear. ...

- Reesink 2000:131.

... A Hatam speaker told me (at Minyambou in 1994) that Mimpui ... had assigned the Kepala Burung 'Bird's Head' to the three groups Tinam (= Hatam), Tuig (= Sougb) and Sreu (= Meyah). ...

- Reesink 2001 Ts:no p.

... (at Sururei in 1998) a Sougb speaker stated that Igba was the ancestor of the Sougb, the Ijom (= Hatam) and the Sana (= Meyah).

...

- Reesink 2001 Ts:no p.

... Hatam, with approximately 16,000 speakers, covers the area in the Arfak mountains, north of the Anggi lakes to Manokwari. ...

- Reesink 2002:183.

*

[ANDAI]

[Andai, October 1883]

Some few miles south of Dorei Bay is Andai, a small village nestling at the foot of the Arfak Mountains. ... At the village there are but few inhabitants. They are a people quite distinct from those in Dorei Bay, and speak a different language. ...

- Guillemard 1886(2):289.

*

[BORAI]

(Mansim)

Andai, Maruni, Maripi (+ 120 zielen).

- Galis 1955-56:171.

... Borai is spoken in a few coastal villages immediately south of the township of Manokwari. It is surrounded by Hattam which occupies the rest of the family's territory. The total number of speakers exceeds 9,000. ...

- Voorhoeve 1975c:723.

+ 1000 [speakers]

Dialects: ?

Villages: Andai, Maruni, Maripi.

- Voorhoeve 1975f:49.

Borai (Mansim)

POP: +/- 1,000

LOC: East coast of Bird's Head around Manokwari

...

VILLAGE(S):

Andai

Maruni

Maripi

- Silzer & Heikinnen 1984:59.

*

Borai: 1,000 speakers reported in 1987, on the east coast of Bird's Head, Irian Jaya. Also called Mansim.

- Comrie 1992vv:239.

*

East coast of Bird's Head, around Manokwari. ...

- Grimes 1992:570.

*

(MANSIM)

... the nearly extinct language Mansim (also known as Borai) ...

- Reesink 2001 Ts:no p.

... the Mansim (known by their endonym Moi and the Hatam exonym Moi brai) ...

- Reesink 2001 Ts:no p.

... the nearly-extinct language Mansim or Borai. This language used to be spoken in the coastal area around Manokwari, on the Bird's Head Peninsula of Irian Jaya. Earlier information on this language can be found in Voorhoeve (1975:49, 119), where a language called Borai with its alternative name Mansim is mentioned. ... In later publications, for example Voorhoeve (1987, 1989), Borai is no longer mentioned, presumably because no speakers could be located. In Silzer and Heikkinen ... (1991), the names Borai and Mansim are given with a few Hatam dialects as alternative names for Hatam.

... the language is no longer used as a medium for communication. Just a few people still know some of the language

...

- Reesink 2002:278.

The village Ossy, mentioned by Forrest in 1775, is identified by Pans [1960] (p. 7) as Andai, mentioned by d'Urville in 1823. It was situated at the mouth of the River Saowi. Forrest had reported that the coastal people living there had no gardens of their own. They provided the mountain dwellers with iron tools in return for all the food they needed.

- Reesink 2002:278.

... comparison of Von Rosenberg's wordlist with his own data allowed [Pans 1960] the conclusion that the Arfakkers must have been 'identical to the now virtually extinct tribe known as Borai' (p. 13). They formed the population of a number of villages along the coast, around present-day Manokwari: Ajambori, Andai, Manzéman, Faandoe and Mabo (pp. 13, 19, 20).

- Reesink 2002:279.

... The Hatam people refer to this ethnolinguistic group as Moibrai, while the Sougb people ... call the language morei mer ... which sounds suspiciously like Moile or moiree, which is the term in various sources for the Hatam dialect Miriei. ...

- Reesink 2002:304.

... the name mansim is obviously derived from the names of the two ancestors in Jonathan's account: Insim 'the woman' and Insum 'the man'. ...

Pans (1960:45) equates this group with the original Arfak people. The name arfak is claimed by Pouwer (1958:49) to be of Biak origin, meaning 'inlander'. Van Hasselt and van Hasselt (1947) have ar 'shout, cry' and fak 'inlander of Biak', which they equate with Arfak.

- Reesink 2002:304.

... the evaluation given by some Hatam speakers seems to be correct. Mansim is indeed a mix of Hatam and the Biak dialect Numfor. ...

... the linguistic evidence (even if restricted) adduced in this sketch of Mansim suggests that it is closely related to Hatam, and that both of these mainland languages have absorbed a great number of features from the Numfor (Biak) language, due to the centuries-old contacts, ...

- Reesink 2002:305.

*

(MOIRE (?))

Oosthelling van het Arfakgebergte. Dialect van het Hattams?
- Galis 1955-56:171.

[Anggi Lakes, 1957]

Indien men onder stam wil verstaan de volgens inheemse opvattingen grootst denkbare territoriale eenheid, gekenmerkt door een corps d'esprit, dan zijn er in het onderzochte gebied

vier stammen duidelijk te onderscheiden: de Manikion, de Majach, de Hattam en de Moiree. ... Het Moiree's is voor de spreker van het Hattams gemakkelijk verstaanbaar. Beide verhouden zich vermoedelijk tot elkaar als dialecten van één taal. ... De verhouding tussen Manikion- en Mejach-taal is die van verre verwantschap. ...

- Pouwer 1958(1999):36.

... de Moiree-verwantengroepen in Mbènti, Nèsemoj, Mokwam, Tidip, Kwau, Ajau en Sijau ...

- Pouwer 1958(1999):37.

[Table 10, list of kin-groups (verwantengroep)]

MOIREE

Mbènti

Mokwam

Tidip

Kwau

Ajau

Nèsemoj

- Pouwer 1958(1999):41.

De inheemse benamingen voor de stammen lopen uiteen. De Hattam noemen zichzelf Me-Tenam, de Moiree noemen zij Me-rijéj -- kennelijk is het eerste woord een verbastering van het tweede --, de Mansibabèr oftewel Arfak noemen zij Me-jach en de Manikion Me-Soo(w). De Moiree bezigen voor zich zelf en de andere stammen dezelfde termen als de Hattam. De Manikion noemen zich Nèn Soo(w) d.i. Soo(w)-mensen, de Me-jach noemen zij Nèn Sona of Sana, de Moiree Nèn Sena en de Hattam Nèn Djom. De Mansibabèr of Arfak duiden zich zelf te Manokwari met Me-jach aan. Hun vertegenwoordiger te Manokwari Irogé verzocht althans in 1948 het Hoofd van Plaatselijk Bestuut te Manokwari K.W. Galis, om voortaan met Me-jach te worden aangeduid, en niet meer met Arfak, welke term door hem evenals door Lodewijk en Barend als een scheldnaam, met de gevoelswaarde van varken, zwijn, wordt beschouwd. Me-jach betekent waarschijnlijk mensen (me) van de Jach-rivier, een zijrivier van de Mei-jos (rivier), vlak ten noorden van het boven-Sibena-gebied. ... Vergelijking van onze gegevens met die van Bergh over Noord-Bintoeni leidde tot de verassende conclusie, dat de zogenaamde Me-jach een onderdeel vormen van een stam, welke leden de oostelijke Vogelkop bewonen van zuid tot noord, meer gepreciseerd van tenminste Meninggo boven Arandai aan de Mai-jos (Mios) tot Pasit Poetih bij Manokwari. Deze stam bewoont de volgende gebieden:

1. die welke gelegen zijn vlak ten westen en ten oosten van de Mei-jos, welke rivier meer benedenstrooms Timavorro en Sebjar heet;
2. het gebied ten noorden en zuiden van de Mei-jos, waar deze ombuigt naar het oosten, d.i. het boven-Sibena-gebied;
3. het gebied, dat ten zuiden wordt begrensd door de Mei-

jof of T(j)oehokko (Manikion), ten oosten door de nederzettingen Igèhinom (Manikion), Memnjerbi (gemengd), Mejerkwa en Meibtji, ten noorden en ten westen door de Mei-jos, d.i. het Sibena- of Oost-Mios-gebied;

4. het gebied aan weerszijden van de Mei-jach;
 5. het Wasirawi-gebied;
 6. het boven-Wariori-gebied (gemengd met Hattam en Manikion) en het Warmomi-gebied;
 7. het gebied bij Pasir Poetih en Woisi aan de kust bij Manokwari (vroeger Mejach: Ajambori).
- Pouwer 1958(1999):43.

... Moiree (= Hatam dialect) and Manikion (= Sougb).

- Reesink 2001 Ts:no p.

* * *

HATAM 1,000-1,200 St. Vraz 1898
 HATAM Capell 1954, Salzner 1960, Smits & Voorhoeve 1998, Reesink 2001 Ts
 Wurm 1971fl, Comrie 1992vv
 HATAM = HATTAM 12,000 Borai-Hattam (Silzer & HATAM 16,000 Reesink 1995, 1999, 2000, 2002
 HATAM 16,000 ISOLATE (Grimes 1996, HATTAM Rosenberg 1875; Meyer 1908 (Rosenberg 1875); Galis 1955-56, 1960; Pouwer 1958(1999); Zevenbergen 1962(1999); Capell 1962 (Galis); Wurm 1971fl
 HATTAM = MOIREE (own name) Pouwer 1958(1999)
 HATTAM 8,000 Borai-Hattam (Wurm & HATTAM = HATAM Silzer & Clouse 1991; Grimes 1992, 1996, 2000; Reesink 2000
 HATTAM 12,000 (1987) Comrie 1992vv
 HATTAM 12,000 Borai-Hattam (Wurm 1994)
 ATAM = HATAM Silzer & Heikkinen 1984; Silzer & ATAM = HATTAM Comrie 1992vv
 ADIHUP = HATAM Silzer & Clouse 1991; Grimes 1996, 2000; Reesink 2000
 ADIHUP -- d of HATAM Reesink 1995, 1999 (Griffiths),
 ANDAI Guillemard 1886, Salzner 1960
 ARFAK Rosenberg 1875, Meyer 1908
 ARFAK = HATTAM + MOIREE (MEJACH name) Pouwer 1958(1999)
 ARFAK = HATTAM Voorhoeve 1975 (Meyer 1874)
 ARFAKKERS = BORAI Reesink 2002 (Pans, Rosenberg)
 BORAI = MANSIM Galis 1960; Reesink 2001 Ts, 2002
 BORAI 1,000 Borai-Hattam (Wurm & BORAI = HATAM Silzer & Clouse 1991; Grimes 1996, 2000; Reesink 2000
 BORAI 1,000 (1987) Comrie 1992vv
 BORAI Smits & Voorhoeve 1998
 BORAI extinct Reesink 2000
 IJOM = HATAM (SOUGB name) Reesink 2001 Ts
 MANIM Salzner 1960
 MANSIM 120 Galis 1955-56
 MANSIM Galis 1960, Capell 1962 (Galis), MANSIM = BORAI Wurm & Hattori 1981; Wurm 1982, 1994; Silzer & Heikkinen 1984; Vomrie 1992vv; Grimes 1992

MANSIM = HATAM	Silzer & Clouse 1991; Grimes 1996, 2000; Reesink 2000
MANSIM -- BIAK/HATAM	Reesink 1995
MANSIM = MOI (Indonesian name)	Reesink 1999
MANSIM	extinct Reesink 2000
MANSIM	Reesink 2001 Ts
MANSIM	nearly extinct (Reesink 2002)
ME-JACH = HATTAM (MANSIBABER name)	Pouwer 1958(1999)
ME-RIJÉJ = HATTAM (MOIREE name)	Pouwer 1958(1999)
ME-SOO(W) = HATTAM (MANIKION name)	Pouwer 1958(1999)
ME-TENAM = HATTAM (own name)	Pouwer 1958(1999)
MIRIEI = HATAM	Silzer & Clouse 1991; Grimes 1996, 2000; Reesink 2000
MIRIEI = MOILLE -- d of HATAM	Reesink 1995
MIRIEI -- d of HATAM	Grimes 1996, 2000; Reesink 1999,
MIRIEI = MOILE d of HATAM	Reesink 2001 Ts
MOI [2] = HATAM	Silzer & Clouse 1991; Grimes 1996, 2000; Reesink 2000
MOI [2] -- d of HATAM	Reesink 1995, 1999; Grimes 1996,
MOI = BORAI	Reesink 1999
MOI = MANSIM (own name)	Reesink 2001 Ts
MOI BRAI = MOI	Reesink 1999
MOI BRAI = MANSIM (HATAM name)	Reesink 2001 Ts
MOIBRAI = MANSIM (HATAM name)	Reesink 2002
MOILE = MIRIEI -- d of HATAM	Reesink 1999 (Tim PSL Uncen)
MOILE -- d of HATAM	Reesink 2001 Ts
MOILLE = MIRIEI -- d of HATAM	Reesink 1995, 1999
MOIL(L)E = MIRIEI d of HATAM	Reesink 2000
MOIRE -- d of HATTAM?	Galis 1955-56
MOIRÉ	Galis 1960
MOIRE = HATAM	Silzer & Heikkinen 1984, Grimes
MOIRE = HATTAM	Comrie 1992vv
MOIRE -- d of HATAM	Grimes 1992
MOIRE = MOI d of HATAM	Grimes 1996, 2000
MOIREE	Pouwer 1958(1999)
MOIREE -- d of HATAM	Reesink 2001 Ts
MOREI MER = MANSIM (SOUGB	

name)	Reesink 2002
MOS-SJÈN = HATTAM (MEJACH name)	Pouwer 1958(1999)
NÈN SENA = MOIREE (MEJACH name)	Pouwer 1958(1999)
NÈN DJOM = HATTAM (MEJACH name)	Pouwer 1958(1999)
TENÁM = HATTAM	Galis 1960
TINAM = HATAM	Silzer & Heikkinen 1984; Silzer & Comrie 1992vv
TINAM = HATTAM	Reesink 1995, 1999, 2000, 2001 Ts; Grimes 1996, 2000
TINAM -- d of HATAM	Reesink 2001 Ts
TINAM = HATAM (own name)	
URAN = HATAM	Silzer & Clouse 1991; Grimes 1996, 2000; Reesink 2000
URAN -- d of HATAM	Reesink 1995, 1996, 1999
WARAN = URAN d of HATAM	Reesink 1995, 1999, 2000
Adihup -- HATAM	Silzer & Heikkinen 1984
Ajambori -- BORAI	Reesink 2002 (Pans)
Ajau -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Anana -- HATAM	St. Vraz 1898
Andai -- ANDAI	Guillemard 1886
Andai	de Clercq 1891
Andai -- HATAM	de Clercq & Schmeltz 1893 (cf S&C), Silzer & Clouse 1991
Andai -- MANSIM	Galis 1955-56
Andai -- BORAI	Voorhoeve 1975, Silzer & Heikkinen 1984, Reesink 2002 (Pans)
Andei -- NOEMFOOR dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Anggresi -- BORAI	Smits & Voorhoeve 1998
Arfai -- HATAM	Reesink 1999
Arfak -- BORAI	Smits & Voorhoeve 1998
Benikion -- HATAM	St. Vraz 1898
Bigbijama -- HATAM	St. Vraz 1898

Bigveja -- HATAM	St. Vraz 1898
Binggrajoet -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Bintamunti -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Bintamunti -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Bitaba -- HATAM	St. Vraz 1898
Bonongbej -- HATAM	St. Vraz 1898
Mbríme -- HATAM	St. Vraz 1898
Búja -- HATAM	St. Vraz 1898
Catubou -- HATAM/MEYAH/SOUGB	Reesink 2002
Dafa -- HATAM	St. Vraz 1898
Dafi -- NOEMFOOR dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Dona -- HATAM	St. Vraz 1898
Faandoe -- BORAI	Reesink 2002 (Pans)
Gamuna -- HATAM	St. Vraz 1898
Glemsendea -- HATAM	St. Vraz 1898
Hantoba -- HATAM	St. Vraz 1898
Hatam	de Clercq 1891
Hatam -- HATAM	de Clercq & Schmeltz 1893 (cf S&C)
Hubeiya -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Hubeisja -- HATTAM	Galis 1955-56
Hubeisya -- HATTAM	Voorhoeve 1975
Hunsum-Rintija -- HATAM	St. Vraz 1898
Imbai -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Imbai -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Imbaj -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Imbai -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Imgramhiem -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Indai -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Insaona -- HATAM	St. Vraz 1898

Iray -- STEENKOOL dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Irai -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Irai -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Jatubo -- HATAM	Silzer & Clouse 1991
Kaipauwi -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Krabuti -- HATAM	St. Vraz 1898
Kronggi -- HATTAM	Voorhoeve 1975
Kronggi -- HATAM	Silzer & heikinnen 1984
Kwau -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Lebiéw -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Lefija -- HATAM	St. Vraz 1898
Lensomoja -- HATAM	St. Vraz 1898
Loulou -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Lou-lou -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Loulou -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Lourou -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Mabo -- BORAI	Reesink 2002 (Pans)
Mancan -- HATAM	St. Vraz 1898
Mandéna -- HATAM	St. Vraz 1898
Manigwe -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Manigwe -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Manirau -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Mansrintabe -- HATAM	St. Vraz 1898
Manzéman -- BORAI	Reesink 2002 (Pans)
Maripi -- MANSIM	Galis 1955-56
Maripi -- BORAI	Voorhoeve 1975, Silzer & Heikkinen 1984
Maruni -- MANSIM	Galis 1955-56
Maruni -- BORAI	Voorhoeve 1975, Silzer & Heikkinen 1984
Maruni -- HATAM	Reesink 1999
Masabi -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)

Masabi -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Masabi -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Mbènti -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Menewer -- HATAM	Gravelle 1992
Menjambau -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Minyambou -- HATAM	Reesink 1999, 2001 Ts
Minyambow -- HATAM	Donohue 1997
Minyembou -- HATAM	Gravelle 1992
Metrijejte -- HATAM	St. Vraz 1898
Miriei -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Moi -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Moire -- HATAM	Smits & Voorhoeve 1998
Moré	de Clercq 1891
Mokwam -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Mokwam -- HATAM	Silzer & Clouse 1991, Reesink 1999
Nèsemoj -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Neubijava -- HATAM	St. Vraz 1898
Ngemëi -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Nggemdi -- HATAM	Smits & Voorhoeve 1998
Nikenugoa -- HATAM	St. Vraz 1898
Ningiaga -- HATAM	St. Vraz 1898
Numdija -- HATAM	St. Vraz 1898
Nunnaj -- HATAM	St. Vraz 1898
Oelong -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Oelong -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Ombroma -- HATAM	St. Vraz 1898
Oransbari -- RANSIKI dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Oransbari -- HATTAM	Wurm & Hattori 1981
Oransbari -- HATAM	Reesink 1999
Ossy = Andai	Reesink 2002 (Pans, Forrest)
Pasir Putih -- HATAM	Silzer & Clouse 1991

Piedib -- HATAM	St. Vraz 1898
Raipauwi -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Rapaowi -- RANSIKI dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Sedim -- HATAM	St. Vraz 1898
Senggenia -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Singgenia -- HATTAM	Galis 1955-56. Voorhoeve 1975
Singgenia -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Senita -- HATAM	St. Vraz 1898
Sibijongoe -- ANGGIMEREN dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Sibiongnu -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Sibiongnu -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Sijau -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Siouva -- HATAM	St. Vraz 1898
Sikwèr -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Snajbu -- HATAM	St. Vraz 1898
Sreva -- HATAM	St. Vraz 1898
Ssená -- HATAM	St. Vraz 1898
Sutiëbe -- HATTAM	Galis 1955-56
Sutiebe -- HATTAM	Voorhoeve 1975
Sutiebe -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Tanahbrubu -- HATTAM	Wurm & Hattori 1981
Tebi-jènti -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Teeja -- HATAM	St. Vraz 1898
Tidip -- MOIREE	Pouwer 1958(1999)
Tinam -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Tnam -- HATAM	Smits & Voorhoeve 1998
Tjoisi -- HATTAM	Pouwer 1958(1999)
Tudja -- HATAM	St. Vraz 1898
Tumbroko -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Tumbroko -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984

Ungapa -- HATAM	St. Vraz 1898
Uran -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Uronggi -- HATTAM	Galis 1955-56
Utoba -- HATAM	St. Vraz 1898
Warkwandi -- RANSIKI dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Warkwandi -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Warkwandi -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Warmare -- HATAM	Silzer & Clouse 1991
Warnapi -- RANSIKI dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Warnapi -- HATTAM	Galis 1955-56, Voorhoeve 1975
Warnapi -- HATAM	Silzer & Heikinnen 1984
Warsoei -- RANSIKI dist	Maurenbrecher 1953(1993)
Warsui -- HATTAM	Galis 1955-56
	* * * * *